

40 שנה להקמת מושב משמרת

נמשכה כ-3 שנים מהתישבותנו בפרדס ועד כניסתנו לבתים הראשונים במושב.

ב-17 ביולי 1946 הגיעה הקבוצה הרא-
שונה של חברי הארגונים שמנתה 10 חברים
מהם 6 רווקים מיוצאי הצבא הבריטי ושתי
משפחות מכפר ויתקין, ביניהם משפחתי.
2 החברות חזרו באותו יום לכפר ויתקין
ונשארו בפרדס 8 בחורים ללא נשק אלא
עם מקלות קפ"פ. לאחר פניה לנפת חפר
נשלחה תגבורת של מספר נוטרים שיעזרו
לנו בשמירה עד שנקבל נשק.

הפרדס היה מוזנח, העצים צהובים מחו-
סר חנקן, המשפחות הערביות שגרו בפרדס
ועבדו שם עזבו את המקום. במרכז הפרדס
היתה חצר ובה בנין גדול של הבאר, בית
אריזה ומחסן. את המגורים קבענו בבית
האריזה וחדר האוכל והמטבח קבענו על
גג הבנין. התנאים היו קשים מאד, למעשה
אכלנו ושתינו בנוסף לאוכל והשתיה פיה
ושמן שרוף.

לאחר זמן הצטרפו למקום חברים נוספים
ממשוחררי הצבא וחברים נוספים שנשלחו
על-ידי המוסדות המישיבים, לצורך מגורים
והוספת עוד חצר בבנין הבאר לרווקיה.

כשהוקם הצריף הראשון הצטרפו הנשים,
אחרי זה נוספו שני צריפים גדולים עבור
המשפחות הנוספות וכן אוהלים שבביל
הרווקים.

כל החברים וחלק מהחברות עבדו בפרדס
כשכירים של הסוכנות היהודית. לכל חבר
נוהל חשבון נפרד, שופצו חדרים נוספים
בבנין הבאר ששימשו כמטבח וחדר אוכל.
החיים במקום היו קשים אבל המוראל היה
גבוה. התנהלו פעולות תרבות וחברה,
זכורים בעיקר לילות השישי החגיגיים עם
האוכל לשבת והזמרה שיצאה מהלב. נסענו
להצגות לכפר-סבא. במשך הזמן נוספו

הרעיון להקמת מושב משמרת נרקם
בפולוגת הסווארים ועובדי הנמלים היש-
ראלית אשר שירתה בצבא הבריטי במסג-
רת חיל המהנדסים המלכותיים.

הפולוגה שהצטיינה בקרבות כיוון נפגעה
קשה ושוקמה יותר מאוחר על-ידי צירוף
חיילים חדשים. הצטיינה גם בפריקת
טנקים וציוד צבאי כבד בנמל טריפולי,
בירת לוב, לאחר הדיפת צבאות רומל מגבו-
לות מצרים ולוב אשר איפשר את המשך
המלחמה נגד הגרמנים בצפון אפריקה.
וינסטון צ'רצ'יל שיבחה את עבודת הפולוגה
בנאומו בפרלמנט באומרו "שפולוגת הסו-
ארים בישראל פירקה פרק בהיסטוריה
בנוסף לציוד". אל האירגון להתישבות
בצבא הצטרפו יותר מאוחר מספר חברים
שעבדו וגרו בכפר ויתקין בהם שתי משפחות.

לקראת סיום המלחמה הציעו המוסדות
המישיבים לארגון שתי הצעות למקומות
אפשריים להקמת המושב: 1. ברמת יששכר
ליד מושב מולדת; 2. בפרדס רייסקי בגוש
תל-מונד. בחודש אפריל 1946 יצאנו 3
חברים בהדרכת החבר אברך, לבדוק ולהת-
רשם מפרדס רייסקי. לאחר בחינת הצעות
הוחלט, על דעת הארגון והמוסדות המישיבים,
לקבל את ההצעה של פרדס רייסקי.

פרדס רייסקי השתרע על שטח של 348
דונם בין מושב חרות לקיבוץ רמת הכובש.
בקרבתו היו שני כפרים ערביים גדולים
טירה ומיסקי ששמן הלך לפניהם ככפרים
של פורעים במאורעות 39-1936 אשר
כתוצאה מפעולותיהם נהרגו חברי רמת
הכובש, שחזרו מעבודתם בפרדס רייסקי
בעלות רכבם על מוקש, יותר מאוחר נהרג
גם השומר היהודי של הפרדס שאת מצבתו
מצאנו בתוך הבאר של הפרדס.

את שנות קיומו של המושב אפשר לחלק
למספר תקופות שהיוו ציון דרך למושב מאז
הקמתו ועד היום. התקופה הראשונה

מצאנו את הכפר ריק. הערבים ברחו, רובם לקלקיליה ומיעוטם לטירה. הסוכנות היהודית ניצלה את בריחת תושבי מיסקי ואז החליטה לגשת להקמת המושב, ב- 1948 הוחל בבניית 30 הבתים הראשונים שבנייתם הסתיימה באוגוסט 1949.

עם כניסת 30 החברים לבתים והעברת המחנה מחרות למרכז המושב מתחילה התקופה השנייה.

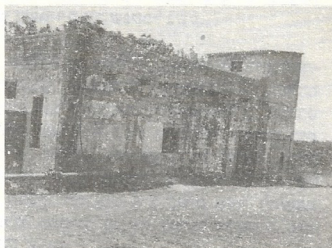
בתקופה זו מתקבלים חברים נוספים בעיקר עולים חדשים שגרים במחנות העולים ומתחילים במשק המושבי אם כי בהיקף צנוע ביותר. התקציב שקיבלנו כלל בנוסף לבית, לול ל-10 תרנגולות, בית אימון, רפת ופרה אחת וכן צנורות ל-3 דונם שלחין. המצב הכלכלי היה די קשה, החברים עבדו חלקם בפרדס המשותף וחלקם בעבודות חוץ במושב חרות. לאחר העבודה עיבדו את משקיהם. לאט לאט ולא תמיד בזמן הנכון קיבלנו אמצעים נוספים שאיפשר לנו להגדיל את המשק, נטענו פרדסים, הגדלנו את שטחי הירקות והבוטנים, הפרדס המשותף חולק - 5 דונם לכל חבר, המצב קצת השתפר, אולם בגלל המהירים הנמוכים והיו מקרים שהחובלה של התוצרת אכלה את כל ההכנסה. דווקא בתקופה זו היו לנו חיי חברה ותרבות די פעילים, נסענו להצגות, לסרטנים, הבאנו לכפר אומנים שונים. אולם בגלל המצב הכלכלי וחובות של חלק מהחברים אשר הסתלקו מהמושב בלילות בהשאירם את חובם בכפר, קלטנו כ-20 משפחות מעולי טונים אשר איכלסו את הבתים שנעזבו.

התקופה השלישית מתחילה בשנות הששים המוקדמות עם קליטת בני חרות

חברים נוספים עד שהגענו ל-60 חברים. את המחנה הפכנו למטווה סטנים עבור אימון חברי ההגנה מהרצליה.

התקופה הזו נמשכה קרוב לשנה. בגלל יוקר המחיה במטבח המשותף החליטו המשפחות להפרד מחדר האוכל המשותף והקימו מטבחים ליד חדרם, דבר שייקר את עלות האוכל לרווקים. על רקע זה פרץ משבר חברתי, מריבות בין חברים שהיו לפני זה ביחסים טובים ובנוסף לכך, בגלל חוסר האמונה בסיכוי להקמת מושב בשטח שעמד לרשותנו בתקופה ההיא עזבו מספר גדול של חברים את הארגון ובעת פרוץ מלחמת השחרור נשארו במקום 8 משפחות מטופות בילדים, כאשר מהם מספר חברים גויסו לצה"ל.

המצב הבטחוני באיזור הוחמר, כנופיות מטירה, וקלקיליה הסתובבו בשטח. דווקא עם ערביי מיסקי היינו ביחסים טובים ובבטחון יחסי עברנו דרך הכפר לפרדס. עקב המצב החלטנו בהסכמת מוסדות הבטחון להעביר את הנשים והילדים למשפחות בחרות כאשר הגרים נשארים בפרדס לעבדו ולשמרו. בימים עבדנו ובלילות שמרנו. מצב בלתי נסבל זה נמשך עוד מספר חודשים עד שהוחלט להעביר את המחנה כולו למגרש ריק במושב חרות. ביום עבדנו בפרדס, בלילות שמרנו בתור על הבאר בפרדס ובמושב חרות. בחרות הקמנו מחנה (קראנו לו מחנה צוענים). לארגון הצטרפו חברים חדשים עולים שהגיעו לאחר השואה, עובדי קיבוצים ולאחר זמן חיילים שהשתחררו מצה"ל בסיום מלחמת השחרור.

למרות היחסים הטובים עם הכפר הערבי מיסקי, בערב דברנו איתם ובבוקר למחרת

וראים את עתידם בחקלאות בגלל הזדקנותם מחליטים למכור את משקיהם ועוברים העירה, את המשקים קונות משפחות צעירות וכך משתנה לאט לאט פני הכפר שהיו קודם.

תקוותי היא שבהכנסנו לעשור החמישי המצב הכלכלי, החברתי והתרבותי בכפר ישתפר, ונוכל לחגוג את יובל החמישים בכפר משגשג וחזק למען רווחת החברים והבאים אחריהם.

וולר יצחק.

והמושבים האחרים בסביבה למושב. המש-
קים מתרחבים, נוטעים מטעי אבוקדו,
מרחיבים שטחי הירקות, מתווספות מכסות
הודים, פטימים, פרחים ועוד. וביחוד לאחר
מלחמת ששת הימים המצב הכלכלי משתפר
והולך וחשבנו שהגענו כבר למנוחה ולנחלה
מצב שנמשך עד 1977. עם המהפך בשלטון
והאינפלציה הגואה והכנסת שיטת ההצמדה
המצב מחריף, חברים שקיבלו הלוואות
פיתוח נכנסים לחובות גדולים. המסים
הגבוהים והריבית האינפלציונית מחריפים
את המצב וחלק מהחברים הותיקים שאינם

נושמת של היום / גידי מגן

אני מכיר חברים שבאו למקום בגלל איכות חיים.
אז אנא, תנו כתף כי אנו לכם זקוקים.
יחד נשפר, יחד ניצור מסגרת יפה,
שכולם יהיו מבסוטים ויהיו חיי חברה לצד הפרנסה.

יש לעשות בתחום הגינון ואיכות הסביבה,
בתחום הספורט ובגן משחקים לכל המשפחה.
למען ילדינו יש לציין את חגי ישראל,
לעודד את חוגי הטבע ולצאת לטייל.

יש להפסיק את ויכוחי הסרק והמריבה האישית,
אין זה תורם שום דבר ופוגע בתדמית.
המושב חשוב לכולנו ואל לנו ליצור מחנות.
יש לפתח וליצור מסגרת שאפשר ממנה להנות.

עם פרוס השנה החדשה
נאחל לכולנו שנה טובה!
לכל חברי הכפר, הקטנים והגדולים
שפע ברכות ומיטב האיחולים.